

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

VII.501.24.2018.AG

Pani

Edyta Bielak-Jomaa

Generalny Inspektor Ochrony

Danych Osobowych

W dniu 26 stycznia 2018 r. uchwalona została **ustawa o zmianie ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. poz. 431; dalej jako: nowelizacja ustawy). Zmieniana ustawa stanowi podstawę prawną funkcjonowania Komisji do spraw usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich (dalej jako: Komisja), działającej na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa (Dz. U. poz. 718; dalej jako: ustawa).

Uchwalona nowelizacja ustawy, która weszła w życie w dniu 12 marca 2018 r., wprowadza do obowiązujących dotychczas przepisów szereg zmian w zakresie funkcjonowania tejże Komisji. W szczególności jednak reguluje ona zasady przetwarzania danych osobowych przez Komisję. Przykładowo, w dodawanym art. 12a ust. 1 ustawy wskazuje się, że Komisja ma dostęp do aktualnych i pełnych danych i informacji zawartych w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), Krajowym Rejestrze Karnym (KRK) oraz centralnej bazie danych ksiąg wieczystych. Nie ogranicza się przy tym dostępu do tych danych ani ze względu na cel ani nie reguluje pozostałych kwestii z tym związanych,

choćby nie wprowadza żadnego ograniczenia czasowego. W art. 12a ust. 2 ustawy wskazano też, że w celu realizacji zadań wynikających z ustawy Komisja może przetwarzać dane z tych zbiorów (ale także z innych zbiorów prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów przez organy władzy publicznej), bez wiedzy i zgody osoby, której te dane dotyczą.

To oznacza, że Komisja zatem otrzymała niczym nieograniczony dostęp do zbiorów i rejestrów prowadzonych przez organy władzy publicznej.

Ponadto, w art. 12a ust. 3 ustawy dodano możliwość korzystania przez Komisję z bezpośredniego dostępu do danych zgromadzonych w KRS, w drodze teletransmisji danych, zaś zasady tego dostępu mają zostać określone w drodze porozumienia między Ministrem Sprawiedliwości a przewodniczącym Komisji, określającego szczegółowe warunki techniczne dostępu do tych danych. Trzeba przy tym pamiętać, że przewodniczącym Komisji, zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy, jest obecnie Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Takie rozwiązanie budzi oczywiste wątpliwości, czy ustalenia między Ministrem Sprawiedliwości a Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości nie będą dawały zbyt daleko idących uprawnień Komisji, a tym samym czy nie będą zbyt głęboko ingerowały w prawo do prywatności i wyrażoną w art. 51 Konstytucji RP zasadę ochrony autonomii informacyjnej.

Trzeba również zwrócić uwagę, że na podstawie dodawanego art. 14a ustawy Komisja uzyskała prawo do korzystania z danych pozyskanych na podstawie art. 12 ust. 1 i ust. 1a ustawy oraz art. 14 ustawy oraz przetwarzania ich bez wiedzy i zgody osoby, której dane te dotyczą. Tymczasem w przepisach tych uregulowano bardzo szeroko możliwość żądania przez Przewodniczącego Komisji przekazania mu informacji i dokumentów – zarówno przez organy administracji rządowej i samorządowej, ale także przez podległe im jednostki organizacyjne, organy samorządów zawodowych, czy inne jednostki organizacyjne i instytucje (art. 12 ust. 1), prezesa właściwego sądu (art. 12 ust. 1a) oraz prokuratora (art. 14 ust. 1). Tak szerokie uprawnienia do przetwarzania danych bez zgody i wiedzy osoby, której dane dotyczą, a także nałożenie tak daleko idących obowiązków współpracy wymienionych wyżej podmiotów z Przewodniczącym Komisji rodzi zastrzeżenia nie tylko ze względu na obawy o poziom ochrony danych osobowych, ale także ze względu na możliwość ingerencji w tajemnice zawodowe, czy też ingerencję w toczące

się postępowania. Należy przy tym pamiętać, że wśród przetwarzanych danych osobowych mogą znajdować się również dane wrażliwe, o których obecnie mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U z 2016 r. poz. 922 ze zm.). Uzasadnieniem dla dostępu Komisji do danych ma być „interes publiczny, jakim jest oczekiwanie, iż Komisja rozwiąże rażące przypadki niesprawiedliwości społecznej” (s. 18 uzasadnienia do projektu ustawy, druk nr 2033). Trzeba przy tym pamiętać o treści art. 51 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. Zdaniem ustawodawcy, umożliwienie Komisji przetwarzania danych w tak szerokim zakresie jest uzasadnione koniecznością realizacji powyższego celu i tym samym ma to uzasadniać ingerencję w prawo do prywatności w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Na marginesie należy jedynie dodać, że przepisy rozporządzenia ogólnego o ochronie danych osobowych (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/679, dalej jako: rodo), które wkrótce zaczną być stosowane w Polsce, warunkują możliwość przetwarzania danych osobowych dotyczących m.in. wyroków skazujących nie tylko od faktu dokonywania tego pod nadzorem władz publicznych, ale też od istnienia regulacji w prawie państwa członkowskiego, która będzie przewidywała odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą (art. 10 rodo). Analogiczne sformułowanie znajduje się w art. 9 ust. 1 lit g rodo w odniesieniu do innych danych osobowych, które powinny podlegać szczególnej ochronie. Omawiana nowelizacja ustawy bez wątpienia takich konkretnych zabezpieczeń nie wprowadza.

Komisja jest organem administracji publicznej, jak wprost stanowi art. 3 ust. 3 ustawy o Komisji. W związku z tym, jest zobowiązana do działania na podstawie i w granicach prawa, zgodnie z art. 7 Konstytucji RP. **Pozytywnie należy zatem ocenić w ogóle próbę uregulowania podstawy prawnej do przetwarzania danych osobowych o obywatelach, której do chwili uchwalenia omawianej nowelizacji w ogóle nie było. Można mieć jednak wątpliwości, czy przyznane Komisji kompetencje do przetwarzania danych, w tym danych wrażliwych, nie są w istocie nieograniczone, a tym samym niekonstytucyjne.**

W związku z tym, że do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi dotyczące nowelizacji tej ustawy, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958), **zwracam się z uprzejmą prośbą o wyrażenie w stanowiska i opinię w sprawie uchwalonej ustawy w zakresie kompetencji GIODO, również w kontekście wspomnianych wyżej przepisów rodo.** Proszę także uprzejmie o informację, w związku z treścią art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, czy w trakcie prac legislacyjnych nad poselskim projektem ustawy zasięgano opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, a jeśli tak, jak była jej treść.